

ДІЛО

ВІХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пост. шлян. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місечно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

не тільки за кожну школу, але і
буквально за кожну дитину між ні-
мецьким населенням Познанщини і
Шлеська і польською шкільною та
адміністраційною владою відбулися
свого часу голосним відомомом
аж в Лізі Націй, якої комісія від-
ждала на місце, щоб погодити
цей затяжний спір. Та до порозумін-
ня не прийшло, боротьба триває да-
лі, а справа ця помянувала через
гаєцький трибунал, який являє ре-
дуть над нею. Так то німці тверде
аж до найвищих міжнародних ін-
станцій обороняють своє природне
право, стоячи на становищі: для ні-
мецької дитини — тільки німецька
школа! А мусимо освідомити собі,
що в німецьких громадах Познан-
щини і Шлеська ще я далі існують
переважно німецькі школи, що в
тих школах вчить 80 при. німець-
ких учителів та що взатаї на захо-
ді не було тих масових звільнень і
перенесень, як цього дізнало бол-
ше українське учительство особли-
вож за ери Грєбського.

Якже в порівнянні з тим фаталь-
но представляється справа шкіль-
ництва і виховання 7-мільйонного
українського населення, яке ком-
пактною масою заселює прадіну у-
країнську землю на східних окра-
инах Польщі!

За багато булоб пригадувати цілу
мартирологію українського шкіль-
ництва ще до світової війни а осо-
бливож після неї. Наведемо тільки
в хронологічному порядку статисти-
чні дані на підставі урядових
польських джерел. Ті німі цифри
такі застрашували і такі багатомо-
ні, що я без коментарів отворюю о-
чі навіть найбільш байдужому лю-
дині і влажую йому на смертельну
небезпеку, яка грозить українсько-
му народові, якщо такі ненормальні
виприродні відносини на шкільній
ділянці триватимуть далі.

Постепенна ліквідація українсь-
кого державного шкільництва під
Польщею представляється в цифрах
ось як: В часі, як Польща опанува-
ла була західно-українські землі, у-
країнських шкіл, що повстали бу-
ли під австрійською і німецькою о-
купацією та за короткий час укра-
їнського правління було:

а) в Галичині	2612
б) на військ.-зах. укр. землях	1030

Разом 3642

В тому часі не було ще утраквіс-
тичних шкіл ніде.

Для 1. грудня 1923 р. число укра-
їнських шкіл виносилось:

в Східній Галичині	2578
на Лемківщині	19
на Волині	360
на Подолі	2

Разом 3059

Утраквістичних шкіл було тоді
на Волині 88; а в Галичині ще тоді
утраквістичних шкіл не було. Отже
до 1. грудня 1923 р. число укра-
їнських шкіл зменшилось на 615.

В наступнім (1923-24) шкільнім
році число українських шкіл вино-
силось:

в Східній Галичині	2201
в Західній Галичині	21
на Волині	800
на Подолі	2

Разом 2806

* Sprawozdanie Komisji budżetowej o pro-
jektach budżetowych Ministerstwa Wyzna-
nia i Religijnych i Oświecenia Publicznego na r.
1923. Sprawozdanie i projekt 50. Równy. Druk
Nr. 15. 0.
* Kwartalnik statystyczny. Rok 19. 6. Tom
III. Zestawienie 3. Wyszczególnienie 30. Szkolnictwa
owszechnego. Ciep. 24. 1924.

За українську школу під Польщею.

З НАГОДИ СОЯМОВОЇ СЕСІЇ

I.

Підсмавове значіння науки для майбутности нації. — Боротьба за душу дити-
ни перед війною і тепер — Ліквідація українського шкільництва під Польщею
в цифрах. — Меч Дамокла над українськими гімназіями. — Цілковитий брак
українських учительських семінарій і фахових шкіл. — Справа українського
університету на мертвій точці.

З огляду на далеке майбутнє, рішачче
значіння школи в житті кожної на-
ції та її майбутности — всі куль-
турні народи звертали на цю діяль-
ну особливу увагу і старалися на-
ти шкільництвом у свої руки. Одня
нація (звичайно науковий) нама-
галася при допомозі школи пинаро-
довити другий нація, а той бо-
ротився і з того виняла боротьба.

Культурна боротьба за душу дити-

тини вже перед світовою війною бу-
ла дуже завзята. Після світової вій-
ни боротьба ця не тільки не зменши-
лася, але навпаки зросла і прибра-
ла дуже гострі форми. Така бороть-
ба на полі шкільництва розгоріла-
ся в Румунії, Чехословаччині, Іта-
лії та особливо тепер у Польщі.

Ще у свіжій пам'яті важкі зма-
гання за опанування школи на па-
хідних окраинах Польщі. Боротьба

Рубром 2582*

ЖІНОЧІ КАПЕЛЮХИ
Е. ГЕПЕРТ — ФРЕДРІК 2.

— Львівська кровіка. Львівські комуни-
сти на похороні цього товариша Бірківця
загорнули домошню в червоне сукно і си-
вали „Інтернаціонал“. Перша Львівська
партитаром поліція хотіла підробити учас-
никам табличку з надписом: „до курорт-
ним даційним хоромі! і про широті за-
ці табличці арештувала 10 осіб. — Триво-
мозовіте підроблялось до банти грошо-
сти таким способом, що напалати цілком
вечером на прохання на яв. Поліції
і очисували їх із гроші. (Поліція перелі-
вила що тріпку із шматочками сукна) По-
вдуться вони Кіляк Лавровський, Мак. Ро-
вняк і Фіс. Ровняк. — Кровіку догнали
шукати імі крадіж, вони і ми поклали
сукна імі крадіж, вони і ми поклали

А. ПЯСЕЦКІ С. А. КРАКІВ

ВЛАСНІ СКЛЕПИ: Краків, Головиний Ринок, Лінія А-Б і Ц-Д.
Варшава, Краківське передмістя ч. 7.

поруває безконкуренційно, у великій виборі роду чокочади сметанкової, молочної десертної і до варення як також чокочади, кармалки і цукри. — Не шумимо рекламою, але якісно знаменитими виробами, зробленими з гаранційно чистих сировин, хочемо здобувати пошани найширших кругів, особливо численні найпристосованіші. Замовлення приймає Народна Торговля у Львові.

у Спол. Держав. Він зроблений по зразку таких відомих лексиконів для англійців і американців з „Хто чий є?“ Є це збірник життєписів і адрес з фотографіями живучих відомих членів громадянства в усіх галузях літератури, науки, мистецтва, театру, преси, промислу, церковного життя. Ця книга має 300 сторінок з чотирма кольоровими фотографіями, що грають велику роль у американській культурі. Найцікавішою подорожню в цій книжці є інформація, що родичі більшості цих діячів були рабами і що не про всіх них відомо, де вони родилися. Книжка є не тільки інформаційним провідником, але й доброю пропагандою для негрів. На жаль, нам ще такої лексикону бракує.

— Танці при нічній оркестрі. Один із львівських готелів узяв новинку для своїх гостей, яку напевно насалдують інші багаті підприємства, що журяться спокоєм своїх багатих гостей. Уночі з 25-го на 26-го лютого, яку святкували цього року як „свято“ переступного року, гості зібрані на балі в залі готелю „Рояль Палас“ танцювали при звуках... нечутої оркестри. Оркестра, що грає не знаходячись у готелі, а в іншому місці; кожний із танцюючих має при собі радіо, „приймаючи станцію“; під доглядом був електроманіт і таким робом кожний слухав оркестри через радіо. Готельні гості, що не брали участі у балі могли спокійно спати. Ті, що придивлялись цим танцям кажуть, що вони робили несамолюбне враження: парні рухались як марева.

НАЙБІЛЬША ФАБРИКА КИЛИМІВ

Ханули має свій склад
при пл. ТРИБУНАЛЬСЬКІЙ Ч. 1.

— Із статистики курців. Англіська статистика повідомляє, що річно курять в Англії 160 мільярдів папірос. Ця рекордова сума зросла під впливом модерної звички жіноцтва курити, звички, яку зродила мода. Англіські жінки — каже англ. преса — курять більше як якінебудь інші у світі. Дуже багато курять теж жовіри, робітники і... священники. Щодо священників то їх нахил до курення є імовірно в зв'язку із двома моментами: самотинним роздумуваннями і проповідями. Одні та другі розбужують потребу курення. Статистика підказує ще одну подорожню: жовіри в Англії курять найбільше між 6 і 7-ю год. вечір.

— Світова асціяна. На просторі Париж-Байон найшли теку з дипломатичними паперами, імовірно якогось італійського дипломата. — Д-р Екенер вибирається Цепелином довкола світа. — Є звістки про зміну югославського кабінету. — У Відгороді засудили македонських революціонерів за збирання грошей. Ковачевича; 4-ох засудили на смерть, 4-ох на каторжні роботи від 5 до 20 літ. — Із Москви виселили 20-кілка чехословацьких підданців, не сказавши їм за що. — У Португалії виїхала еміграція, щоб урядові міністерства виїхали за кордон і вивозили золото між чужинцями. — В Афганістані буїм-то деякі недоволені тим, що емір вибирається до Москви. — 29-го п. м. стануть перед судом в Ангорі буїм-то міністр турецької маринки Іман Бей і кілька десятків до-судових, обвинувачених у продажі воєнного корабля. — Єгипетський прем'єр Саад Паша вірить у необхідність союзу з Англією, але тоді, коли Єгипет буде самостійним. — Донька м. м. міліонера Стігаса приїхала в Пекін на аласімі заїз; вона їде довкола світа. — Берл. преса твердить, що в СРСР працює тепер 259 чужинних спеціалістів; у цьому 62 фахових робітників, решта інженери.

— Загальні Збори Українського Товариства Допомоги Емігрантам в Україні у Львові відбулися в неділю 8 квітня 1928 р. в год. 10. передпол. в бібліотеці Т-ва „Просвіта“ (ринок ч. 10, II. пов.). Якби в означеному часі не явилось вимагання статуту число членів, то без огляду на кількість присутніх відбулись би самі збори години пізніше з правом рішення і вибору — Вища.

Дописи.

Станіславів. Народний театр (м. м. Губієвська). Дня 10. березня 1928 виставляв Народний Театр ім. Губієвської в Станіславіві п'єсу п. м. „Царевич“ Габрієлі Запольської. Сала українського „Сокола“ була битком набита, хоч п'єсу піднесено з огляду на нові костюми, спеціально справдані для цієї вистави. Де-

шевних китків бракло при квісі. Вистава пройшла серед загального захоплення. Сала гриміла від оплесків і по засауді, бо обсада роль була незвичайно вдала і добірна. Лаври збирала п. Соня Вонченкова в ролі Софії Іванівни Бізани, що свою роль не відіграла, але переживала на сцені, віддаючи її в найменших подробицях з великою виїзистістю. Інші ролі були так обсажені: Президент міністрів — Сіятковський, царевич — Ізвинський, великий кн. Юрій — Кумір, цар — Катамай, лійбмедик — Редичевський, камердинер — Мочудський, льокай — Катамай. Давніше грала ще театр „Панну Мару“ (грів) і „Зимовий вечір“ і „Миротворці“ (дівці). В імени слухачів оджо прохання до урва: щоб три-актова п'єса кінчилась в год. II, а не після п'єсові. А друге: зважуватися, що в суботу й в неділю більша фреквенція слухачів, тому нехай управа закон-трактують сазу „Сокола“ на ті дні, щоб наша публіка не губилася по кінат і польських театрах, а підпожата свій театр і піднала рідне мистецтво.

Театри.

„Кооператива Український Театр“
під дир. Н. Стадника (вул. Шашкевича);
Перерва.

Міський великий театр:
21-го г. 7-30 веч. „Примари“ Ібсена Го-
стинний виступ Моїсї.
22-го г. 7-30 веч. „Примари“ Ібсена Го-
стинний виступ Моїсї.

Міський „Театр Новин“:
21-го г. 8. веч. „Лише Ти“.
22-го г. 8. веч. „Дівча з Пушти“.

КІНА.

„Аполло“: „Польонія Реститута“.
„Палас“: „Таїна ресторанного кабі-
нету“.
„Лев“: „За мільон доларів“.
„Фатаморган“: „Обіцяна земля“.

Зїзд „Союзу співацьких товариств“ ЧСР в Празі.

В місяці квітні ц. р. святкує „Ревська Обес Ceskoslovenska“ (Союз співацьких товариств Ч. С. Р.) 60-літній ювілей свого існування. З цієї нагоди відбувається в Празі, в дні 7, 8 і 9-го квітня ц. р. Ювілейний Музичний Фестиваль. До участі в цьому святі, окрім всіх хорів ЧСР запрошено також всіх славян. До сьогодні зголосилися: хорвати, лужицькі серби, болгар, поляки і росіяни. Українську пісню буде репрезентувати зведений вже від емох років чеському громадянству зі своїх виступів, член загально-го вище „Союзу“ Український Академічний Хор у Празі, обсадивши в українським хором з Подєбрад (120 душ).

Концерт, на якому приймуть участь хорі поодинокі народностей, призначено на закінчення Фестивалу, а саме 9-го квітня („Slovensky koncert“). Крім цього запрошено український хор на другий день Фестивалу, 8-го квітня. „Rovenska beseda“.

В зв'язку з цим „Святом пісні“, організується в Празі, „Національний Український Комітет“ для участі у Фестивалі, до якого входить до членів Українських Високих Шкіл в ЧСР. До складу цього Комітету входять: Декан Філь. Фак. Українського Університету в Празі, Проф. Дм. Антонович як голова, Проф. Ректор Укр. Госп. Академії в Подєбрадах Проф. Шереметівський, як заступник голови, Декан Музичного відділу Українського Педагогічного Інституту в Празі, Проф. Степан як секретар, Іж. Росієвський як скарбник. За членів Комітету запрошено Ректора Українського Педагогічного Інституту в Празі, проф. д-ра В. Сімовича проф. Української Господ. Академії в Подєбрадах К. Манієвича і Шрамченка та проф. Українського Університету в Празі О. Лотоцького. Крім цього входять до Комітету представники Празького хору: д-р Баран і аба. праз І. Кутинський; Подєбрадського хору: Іж. Покровський і Петровський, Артистичний провід над залученням хором співачок в руках відомої виступів Празького і Подєбрадського хору, прозакана Муз. відділу Українського Педагогічного Інституту в Празі, проф. Росієвської-Шуровської, буїм-то сублімітент-

ки Української Національної Капелі Ко-
шини.

Протекторат над Фестивалем взядо на себе місто Прага. До почесної президії запросили чехи від українців, ректора Українського Університету в Празі проф. д-ра Ол. Колесу.

Про програму і перобіг свята напишемо пізніше.

І. Н.

Меланія з Пелехія Левницька

жена урядовця „Дністра“
померла по важкій і довгій недузі,
заосмотрена Н. Тайнами, дня 19-го
березня 1928 в 42 році життя.

Похороні відбулися в середу
дня 21. березня ц. р. в год. 4-й
зподули в похоронного Заледення
при вул. Козановського 94 на Ли-
чаківське кладовище.

Поминальні Богослуження від-
будеться в четвер день 22. березня
ц. р. в годині 9. в Архикат. Храмі
св. Юрія
1748

Муж зі синами.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського
Театру дир. В. Карабієвича:

Монастирська:
21. III. Гейша.
Підгайні:
22. III. Витрест.
23. III. Гейша.
24. III. Дель і піч.
25. III. Воскресення.
Завалів:
26. III. Витрест.
27. III. Воскресення.

Негайно до хору прийму сопрана і те-
норів.
1-3

Загальні Збори Т-ва „Сила“ у Львові
відбудуться в неділю дня 1. квітня 1928
в год. 3. попід. у власній „домілі“ при
вул. Краківській 17. Порядок дня за-
вичайний — о. Каптанюк голова. 1750 1-1

В сорокові роковини смерті Юрія
Федьковича улаштує Жіночий Кру-
жок У.П.Т. ім. Ганни Барвінок в четвер
22. березня ц. р. в залі гімназії СС. Ва-
сильянок при вул. Даугоша 19 свя-
точні сходи. В програмі свята
входить реферат д-ра В. Шурата, де-
ляжний хор. Т-во „Сурма“ відіспіває
літ пісню до с. Федьковича: „Золоті
зорі“ і „Гудяки“. Вступ до доброді-
ми латками на Рідну Школу. Початок
в 6-й годині вечора. 2-2

Загальні Збори Т-ва св. Ап. Петра
відбудуться дня 7. III. 1928. У минулому
році Т-во уклало кільканайцять підмог
на будову і віднову першов — переведо
частинний ремонт власної реальності
в Теремі, а адміністраційний рік за-
мкнуло готівкою 4.364.30 золотих. На цей
рік Збори вибраним президентом Т-ва
Впр. о. мітрата Базюка Алексія і членів
виділу Впр. оо. Рудовича Івана, Туре-
лича Ія, Дудкевича Евг., Галита Мико-
лу, Ладу Мих., Камтанюка Ант., Лончи-
ну Вас., Дзедзика Петра. — Заступни-
ками Впр. оо. Жовіричука Михайла, Ве-
селовського Станіслава, Новосада Ія,
Япенкова Волод. До провірної комісії
покличано Впр. оо. Садовського Волод.
Домета, Шпитковського Станіслава і
д-ра Застириця Осипа. — Членську вклад-
ку платять: перш 5 зол., славиники
2 зол. річно. Гроші і писма слати на
адресу Т-ва Львів, вул. Корняків ч. 1,
II. пов. — Виді. 1751 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Ф. ІЛЬВАРОК 58 морговий в буди-
нках (оріє поде, пасовисько, сіно-
жать і ліс около 18 ж.) при заїзничім
шляху Львів-Станіславів (станція в мі-
сті) на продаж. Власні інформації у
Іванора Рудницького у Львові вул.
Терес 2. Б. 1807 3-3

ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВИЙ БАНК

У ЛЬВОВІ, вул. Валова ч. 3, I. пов., вхід через ганок — отвори

ГУРТІВНЮ ТЕКСТИЛЬНИХ ТОВАРІВ

для сільського населення

та поручає:

СУКНА вовняні і під-вовняні — МУСЛИНИ — ЗЕФІРИ — КЛЬОТИ — ЦАНГІ —
ОКСФОРДИ — ПОЛОТНА білі — РУЧНИКИ — ХУСТКИ всякого роду —
Великий вибір! Цини найнижчі! Товар висилається сойчасі!

1751

Дав Ха. Політ, союзі кооператива угодищення в складат.

ДИВАНІ смирнелесі стрімені і
тові по фабричних пінах. ВРН, на
Маріївська ч. 5, I. пов. 1616 а 6-7

БЮЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВП-
РОБИ продає за готівку і на рати
лід десятиліт аїт у пілім праху ціна фір-
ма Іван Зельтентрайх, Львів, пл. Марія-
вська 3, Купують брилянти, золото, срібло,
плату найкращі ціни. 3 70-7

ІНТЕЛІГЕНТНА самітна жінка серед-
ніх літ і самітничої родини, добра
газдиня, поштує місця до заряду до-
мом. Згодошення просить саати до
Адміністрації під Кісметина. 1733 5-2

ПОШУКУЄТЬСЯ виправної інструктор-
ки для двох дітей 3. і 4. народної.
Уряд парохіальний Тисовина п. Стріпан
1741 2-2

СУКНІ, плаші, костюми на весільні
сезон виконує сойдно і дешево
Гонімова, Тарновського ч. 86 партер,
1728 3-3

ФОРТЕП'ЯНИ на різні ціни під-
рантійно продає: Ганак, Паша-
вського ч. 21, I. пов. 1632 3-10

РУТИНОВАНОГО в провінціальної
практиці коопієнта глада здвоєт
д-р Степан Біляк в Городку Яг. 1-1

УНЕВАЖНЮЮ особистий документ
виданий через старосту в Перева-
шлянах дня 7. III. 1923 ч. 372819 позивці
2149. — Мансій Михайло. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легітів, серця і жовука

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

1058 Пересвітлення Рентгеном. 13-21

ДЕНТИСТ Б. ЛЬОВР

у Станіславові вул. Собіського 14

Спеціаліст в золотих і білих коронках.
Штучні зуби без піднебіння американською
системою. Пациєнтів в провінції полого
1274 джується до 24 години. 20-1

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНИ

є безглядно найдіпшою і найкращішою
фасбою до білих, ванна і малярських ш-
лей. Відзначена на виставах в Брюсселі,
Медіолані і Парижі золотими медалями.
1335 Скрізь до набуття. 10-2

Візвання.

П. Іванна Блажесевич закінчує мей в
ч. 21 „Громадського Голосу“ з дня 8-го
березня ц. р., що я „не вмію додержати
даного прилюдно слова честі, не
подаючи зовсім до якої справи дане
слово мало відноситься. Сим визнаю
прилюдно п. Іванку Блажесевич, щоб я
в інтересі правди та своєї честі по-
яснила коли і в якій справі дала я
прилюдно слово честі і не додар-
жала його... 1-1 1744

Антонія Конрад

Тернопіль дня 18. березня 1928.

Подяка.

Цією дорогою складають підписи,
вишукані тимчасово на волю з урва
в Бучачі ширю подяку за поміч та опіку
якої зазнали в першій мірі від Все-
світських оо. Василія в Бучачі. Вп. д-ров
Мих. Гринелові, ала в Бучачі за безко-
рисно заступництво перед судовими
владами. Вп. п. послові д-рові Львові
Вачинському, адвокату в Станіславові
за ургенс у Прокуратурі та Паладі Ра-
них, а Вп. п. д-рові Марітасові О. за
ургенс в Апелляційному суді у Львові.
Громадянин Бучачини Вп. п. Сікзак-
строї Вилинському, Шимельову та
Л. Кішлякові за книжки та все до-
бро, яке вони дали нас зробили.

Олена Яворський, Антія Король

Бучач — Підгайці